

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Inngis elektronisk

Oslo, 16. juni 2017

Deres ref:
15/2550 SL AEI/KR

Høringsuttalelse - forslag om endring av skatteloven § 2-2 første ledd

Vi viser til høringsbrev fra Finansdepartementet datert 16. mars 2017 og vedlagte høringsnotat vedrørende forslag om endring av skatteloven § 2-2 første ledd (hjemmehørendebegrepet for selskap mv.).

Forslaget innebærer endring av skatteloven § 2-2 første ledd slik at hjemmehørendebegrepet omfatter selskap som er stiftet i Norge og selskap med reell ledelse som finner sted i eller fra Norge. I tillegg foreslås at selskap mv. bosatt i annen stat etter skatteavtale med fremmed stat likevel ikke skal anses som hjemmehørende i riket. Det faktum at et verdipapirfond ikke har egne beslutningsorganer tilsier etter vår vurdering at lovforslagets krav om en bredere vurdering av stedet for reell ledelse for selskap mv. stiftet i utlandet, jf. omtalen i høringsnotatet, ikke passer for verdipapirfond. Vi vil derfor anmode om at departementet i lovproposisjonen inntar en omtale av hvordan vurderingen av skattemessig tilhørighet skal praktiseres i tilknytning til verdipapirfond som blir grensekryssende forvaltet.

Spørsmålet om skattemessig tilhørighet har stor betydning for verdipapirfond ved grensekryssende forvaltning, såkalt passporting av forvalteroppdrag innenfor EU/EØS. Vi viser til vårt brev av 18. februar 2014 der vi ba om en avklaring på spørsmålet om skattemessig tilhørighet for et verdipapirfond der fondet er etablert og underlagt regulatorisk tilsyn i et land, men forvaltes av et forvaltningsselskap som er etablert og underlagt finansregulatorisk tilsyn i et annet land, omtalt som grensekryssende forvaltning (passporting). En slik situasjon kan oppstå både ved etablering av et nytt fond og ved senere flytting av forvalteroppdraget for et fond som allerede er etablert til et annet forvaltningsselskap i et annet land.

Som omtalt i brevet er gjeldende norsk intern rett etter vår oppfatning uklar med hensyn til hvor et verdipapirfond skal anses skattemessig hjemmehørende ved grensekryssende forvaltning. Denne uklarheten, sammen med muligheten for at fondets hjemmehørighet kan bli endret ved flytting av forvalteroppdraget, skaper usikkerhet rundt beskatningen av fondet og kildebeskatningen av andelseierne. Vi anmodet derfor departementet om å avklare rettstilstanden for fond som forvaltes grensekryssende. Vi understreket samtidig at anmodningen kun gjaldt der enten fondet eller forvaltningsselskapet er etablert innenfor EØS.

Bakgrunnen for vår anmodning fra 2014 om avklaring var at EU reglene om UCITS IV som er implementert i norsk rett gjennom verdipapirfondloven som trådte i kraft 1. januar 2012, har som en av flere målsetninger å legge til rette for økt konkurranse om forvaltningen av verdipapirfond (UCITS-fond) innenfor EU/EØS. Dette skal blant annet skje ved at det er åpnet for grensekryssende forvaltning av UCITS-fond, jf. vpfl kapittel 3. Gjennom vpfl kapittel 3 er norske forvaltningsselskap med konsesjon til å forvalte UCITS-fond berettiget til å forvalte verdipapirfond som er etablert og registrert i andre EU/EØS-land. Uklarhet om hvor et slikt fond skal anses skattemessig hjemmehørende reduserer gjennomslagskraften til reglene om grensekryssende forvaltning, hemmer konkurransen og påfører andelseiere i slike fond en uholdbar usikkerhet.

Høringsnotatet berører og aktualiserer på nytt problemstillingen beskatning av fond som blir grensekryssende forvaltet. Verdipapirfond er imidlertid ikke omtalt i notatet og vi kan heller ikke se at den foreslåtte lovendringen eller departementets uttalelser i høringsnotatet bidrar til å dempe eller avklare den uavklarte rettstilstanden. Vi vil derfor på nytt anmode departementet om å avklare hvor et verdipapirfond som blir grensekryssende forvaltet skattemessig skal anses hjemmehørende.

Om et selskap som er stiftet i utlandet er å anse som hjemmehørende her i riket, avhenger etter gjeldende rett av en konkret vurdering hvor det legges særlig vekt på hvor selskapets ledelse på styrenivå faktisk utøves. Om et selskap stiftet i Norge skal anses som hjemmehørende i riket avgjøres på bakgrunn av en noe bredere vurdering. At selskapet er stiftet i Norge er for eksempel ikke tilstrekkelig for å anse selskapet som skattemessig hjemmehørende i Norge.

Lovforslaget tar sikte på å endre tilknytningskriteriene for å gjøre det enklere å fastslå hvor et selskap er skattemessig hjemmehørende. Målsetningen er blant annet å gjøre det vanskeligere for selskap å omgå reglene om skattemessig bosted, slik at et selskap kan ende opp som bostedsløst og ikke svare skatt til noe land.

I lovforslaget strammes hjemmehørendebegrepet inn slik at selskap stiftet i Norge alltid skal anses hjemmehørende i Norge etter internretten alene. Samtidig foreslås denne regelen supplert med en unntaksbestemmelse for selskap som etter skatteavtale er bosatt i en annen stat og derfor likevel ikke skal anses hjemmehørende i riket. Departementet oppstiller i notatet nærmere vilkår som må være oppfylt for at et selskap skal komme inn under unntaksbestemmelsen.

Finansdepartementet foreslår videre at det skal foretas en noe bredere vurdering av relevante momenter for å avgjøre om et selskap stiftet i utlandet skal anses som hjemmehørende i riket sammenlignet med gjeldende rett. En slik bredere vurdering vil føre til at den internrettslige vurderingen av hvorvidt et selskap stiftet i utlandet skal anses hjemmehørende i Norge vil være minst like bred som den som følger av OECDs mønsteravtale art. 4 (3).

I en bredere vurdering av hvor selskap mv. stiftet i utlandet skal anses skattemessig hjemmehørende, vil det etter forslaget bli lagt avgjørende vekt på stedet for reell ledelse. Det følger av høringsnotatet at med «ledelse» menes daglig ledelse og ledelse på styrenivå. Forslag til endring av § 2-2 første ledd i skatteloven kan dermed tolkes som at et verdipapirfond etablert i Sverige og underlagt svensk tilsyn, men forvaltet av et norsk forvaltningsselskap etablert og under tilsyn i Norge, må regnes som skattemessig hjemmehørende i Norge fordi stedet for «reell ledelse» (sentral ledelse og forretningsmessige avgjørelser knyttet til forvaltningen av fondets midler) finner sted i eller fra Norge. Vi mener en slik tilnærming vil bryte med målsetningen i UCITS IV om å legge til rette for økt konkurranse om forvaltningen av UCITS-fond innenfor EU/EØS, blant annet ved å tillate grensekryssende forvaltning (passporting av forvalteroppdrag).

I høringsnotatet uttaler departementet videre at selskap stiftet i utlandet med tilstrekkelig virksomhet eller tilknytning i Norge uansett vil være skattepliktig hit for inntektene av slik aktivitet.

Som vi har gjort nærmere rede for i brevet fra 2014 er verdipapirfond formuesmasser uten egne beslutningsorganer, ettersom samtlige beslutninger hører inn under forvaltningsselskapet, jf. vpfl. § 2-14, hvor det fremgår at forvaltningsselskapet treffer alle disposisjoner over fondet og utøver de rettigheter som knytter seg til de finansielle instrumenter selskapet forvalter. Andelseiernes innflytelse begrenser seg til å måtte samtykke til forvaltningsselskapets eventuelle styrebeslutning om fusjon av fondet etter vpfl. 5-3, og eventuelle styrebeslutning om endringer i fondets vedtekter, jf. § 4-1 (2) nr 1 og § 4-17 (1) nr 1 og 2. Andelseierne i de fond forvaltningsselskapet forvalter er representert i forvaltningsselskapets styre etter bestemmelsene i vpfl. § 2-6. Fondet har som det fremgår etter loven ingen egen ledelse.

Det faktum at et verdipapirfond ikke har egne beslutningsorganer tilsier etter vår vurdering at lovforslagets krav om en bredere vurdering av stedet for reell ledelse for selskap mv. stiftet i utlandet, jf. omtalen i høringsnotatet, ikke passer for verdipapirfond. Vi vil derfor anmode om at departementet i lovproposisjonen inntar en omtale av hvordan vurderingen av skattemessig tilhørighet skal praktiseres i tilknytning til verdipapirfond som blir grensekryssende forvaltet, slik at det ryddes opp i den uavklarte rettstilstanden. For en nærmere redegjørelse av verdipapirfond og forvaltning av verdipapirfond, samt våre vurderinger av hvilke tilknytningskriterier som bør gjelde for verdipapirfond viser vi til redegjørelsen i brevet fra 2014.

Vi vil avslutningsvis gjenta vår vurdering fra 2014 om at et verdipapirfond må anses skattemessig hjemmehørende etter norsk intern rett der det har sin sterkeste tilknytning, og det er der fondet er etablert og er under tilsyn.

Med vennlig hilsen

Verdipapirfondenes forening - næringspolitikk

Bernt S. Zakariassen
adm. direktør